

Ver Sch met de Bijbel op GG
te Brunssum

JAARVERSLAG 2016

Ver Sch met de Bijbel op GG
Koolweg 9
6446 TM Brunssum

INHOUDSOPGAVE

A	BESTUURSVERSLAG	PAGINA
	Bestuursverslag	1
	Financiële positie	30
	Resultaat	31
	Kengetallen	32
B	JAARREKENING	
B1	Grondslagen voor de jaarrekening	33
B2	Balans per 31 december 2016	37
B3	Staat van baten en lasten 2016	39
B4	Kasstroomoverzicht 2016	40
B5	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	
1.2	Materiële vaste activa	41
1.5	Vorderingen	42
1.7	Liquide middelen	42
2.1	Eigen vermogen	43
2.2	Voorzieningen	43
2.4	Kortlopende schulden	44
	Model G: doelsubsidies OCW	45
B6	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	46
B7	Overzicht verbonden partijen	47
B8	Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	
3.1	(Rijks)bijdragen OCW	48
3.2	Overige overheidsbijdragen	48
3.5	Overige baten	48
4.1	Personele lasten	49
4.2	Afschrijvingslasten	49
4.3	Huisvestingslasten	50
4.4	Overige instellingslasten	50
4.4	Leermiddelen	50
5	Financiële baten en lasten	51
	WNT	52
	Gebeurtenissen na balansdatum	53
C	OVERIGE GEGEVENS	
C1	Controleverklaring	54
C2	(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten	58
	BIJLAGE(N)	
D1	Gegevens over de rechtspersoon	59

Inhoud	1
Bestuursverslag 2016	
Algemene instellingsgegevens & instellingsbeleid	3
I Waar de school voor staat	4
Grondslag	4
Missie	4
Visie	4
Doelstellingen	5
II Beleidsplannen	6
Onderwijsbeleid	6
Pedagogisch klimaat	6
Organisatie van het onderwijs	6
Zorg voor kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen	7
Personeelsbeleid	9
Functiemix	10
Financieel beleid	10
Relationeel beleid	11
Financieel Verslag 2016	13
Financiële positie per balansdatum	14
Gang van zaken gedurende het verslagjaar	21
Treasury	26
Continuïteitsparagraaf	26
Meerjarenbegroting	27

*‘Onze school wil er zijn voor ieder kind:
een uniek door God geschapen mens.’*

Bestuursverslag 2016

Gereformeerde Basisschool Benjamin
ressortierend onder het bevoegd gezag van
‘Vereniging tot stichting & instandhouding van scholen met de Bijbel
op gereformeerde grondslag’

Adres school:
Koolweg 9
6446 TM BRUNSSUM
gbbenjamin.nl

Algemene instellingsgegevens & instellingsbeleid

Gereformeerde Basisschool Benjamin
ressortierend onder het bevoegd gezag van de
‘Vereniging tot stichting & instandhouding van scholen met de Bijbel
op gereformeerde grondslag’

I – WAAR DE SCHOOL VOOR STAAT

Introductie

Voordat het financieel beleidsplan ter sprake wordt gebracht, is het belangrijk een korte indruk te geven van waar de school voor staat, wat haar doelen en beleidsuitgangspunten zijn. De financiële kaders dienen ten allen tijde hierop gebaseerd te zijn. Waar de school voor staat en wat zij nastreeft is beschreven in het schoolplan en de schoolgids.

Grondslag

De Gereformeerde Basisschool Benjamin is een school voor Gereformeerd basisonderwijs. Met Gereformeerd bedoelen we dat op onze school het onderwijs, de opvoeding en de vorming in overeenstemming zijn met de Gereformeerde leer. Daarom heeft de school als grondslag:

De Bijbel en de drie formulieren van eenheid (de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels).

Het onderwijs op onze school omvat de leer- en kennisgebieden, zoals die worden omschreven in de Wet Primair Onderwijs.

De Gereformeerde Basisschool Benjamin is een school waarin kinderen worden aangesproken op hun ‘kind-van-God-zijn’. Dit krijgt gestalte in de eerbied voor Zijn Woord, in de aandacht voor elkaar als leerlingen en leraren en in de geestelijke, persoonlijke en creatieve ontplooiing van de leerlingen.

Missie

De Gereformeerde Basisschool Benjamin draagt op eigen manier bij aan het ontwikkelen van een levende relatie met God en helpt de leerling zich in een veilige omgeving met de zijn/haar gegeven talenten te ontwikkelen en hem / haar toe te rusten voor een samenleving, waarin ze zelfstandige, verantwoordelijke, weerbare mensen worden met een eigen identiteit. Het kind mag er zijn met zijn of haar talenten, mogelijkheden en beperkingen.

Visie

Onze visie op het onderwijs op onze school

De leerling is een uniek, door God geschapen mens. We weten ons afhankelijk van God, onze Schepper. We vertrouwen op het werk van de Heilige Geest, die mensen leidt naar Jezus Christus. De basis van ons onderwijs op school ligt in de Bijbel, Gods Woord, van waaruit wij handelen en waarover wij vertellen. Doordat leraren voorleven hoe je een levende relatie met God hebt, zien we de Christelijke identiteit in de dagelijkse gang van zaken. Daarbij spelen vieringen, gebeden en Bijbelse vertellingen een belangrijke rol. Met elkaar geven we vorm aan het geloof. Wij zijn een getuigenisschool, waarin alle kinderen welkom zijn. Kinderen en leraren accepteren elkaars religieuze verschillen en zijn gericht op wat hen samenbindt.

De rol van de leraar, de professional, is, dat zij/hij kinderen leidt, begeleidt en uitdaagt bij de ontwikkeling op cognitief, sociaal, emotioneel en religieus gebied, rekening houdend met de talenten van elk kind.

De leraar oefent gezag uit om de voorwaarden te scheppen voor de ontplooiing en ontwikkeling van de leerlingen, waarbij een vertrouwensband, gebaseerd op wederzijds respect, essentieel is.

De leraar heeft de rol van expert en bron van informatie. Hij/zij handelt consequent en toont voorspelbaar leraargedrag. Hij/zij durft zich kwetsbaar op te stellen. Hij/zij gaat respectvol om met leerlingen, ouders en collega's.

Als school zijn we gericht op de ontwikkeling van de leerling met zijn eigen talenten en gaven.

Binnen het leerstofjaarklassensysteem ontwikkelen wij passie voor leren op alle gebieden: cognitief, creatief en sociaal-emotioneel. Wij willen een goede school zijn. Daarmee bedoelen we dat iedere leerling wordt uitgedaagd om zich maximaal te ontwikkelen en eruit te halen wat erin zit.

Kinderen leren sprongsgewijs en maken gebruik van verschillende leerstijlen (zoals spelen, oefenen, beleven, automatiseren en samenwerken). Binnen de methodische lijn is er keuzeruimte en wordt er aangesloten bij de leefwereld van het kind. Essentieel daarbij zijn: betrokkenheid, succeservaringen, zelfstandigheid, positief samenwerken en saamhorigheid. De leerinhoud moet uitdagend zijn, aansluiten op de interesse en het niveau van het kind en de creativiteit van het kind stimuleren. De leerstof wordt aangeboden door middel van onderwijsmethodes. De leeromgeving is uitnodigend en gestructureerd, straalt gezelligheid en rust uit.

De ontwikkeling van het kind wordt regelmatig gemeten en dagelijks afgestemd op zijn of haar niveau.

Onze school heeft een open, positieve houding naar ouders, kerken, buurt en externe instanties. Wij betrekken ouders bij de activiteiten, vieringen en gespreksmomenten van de school.

De visie op het onderwijs op onze school is als volgt samengevat:

Onze school wil er zijn voor ieder kind, een uniek door God geschapen mens.

Doelstellingen

Op basis van de missie, grondslag en visie op het primair onderwijs, worden de volgende doelstellingen voor onze school onderscheiden:

- Wij onderschrijven de onderwijskundige doelen en uitgangspunten, zoals die in artikel 8 van de Wet Primair Onderwijs zijn omschreven.
- Wij willen graag dat de kinderen leren respect en liefde te hebben voor hun naasten en voor God en zijn Schepping.
- Wij willen graag dat de kinderen opgroeien tot volwassenen die zelfstandig hun weg in de maatschappij kunnen vinden.
- Wij willen graag dat de kinderen bewust van hun relatie met hun Schepper met beide benen stevig in de maatschappij staan.
- Wij willen de kinderen voldoende toerusten om een passende vervolgopleiding te vinden.

II – BELEIDSPLANNEN

Introductie

Om de doelstellingen van de school te bereiken, is het noodzakelijk het beleid op onze belangrijkste aandachtsterreinen te formuleren. In dit bestuursverslag wordt met name ingegaan op de beschrijving van het onderwijsbeleid, het personeelsbeleid en het relationeel beleid. Het personeels- en financieel beleid worden kort toegelicht. In het financieel verslag wordt dat beleid in detail beschreven.

Onderwijsbeleid

De school ligt in de Brunssumse wijk Treebeek. Deze wijk is redelijk centraal gelegen tussen Brunssum, Hoensbroek en Heerlen. Het voedingsgebied is vrij groot en omvat ongeveer geheel Zuid-Limburg. Wij zien onze school als een streekschool met als doelgroep kinderen van ouders die kiezen voor een school met de Bijbel als uitgangspunt.

In het schoolplan en de schoolgids is het onderwijsbeleid ruimschoots omschreven. Hierin komen met name de onderdelen ‘pedagogisch klimaat’, ‘organisatie van het onderwijs’ en ‘zorg voor de leerlingen’ aan de orde. Daarom volgt er in het kader van dit bestuursverslag een samenvatting van deze onderdelen waarbij met name begrippen eruit worden gelicht die een directe of indirecte relatie kunnen hebben met financiën. Voor een volledige beschrijving verwijzen wij naar het schoolplan en de schoolgids.

Pedagogisch klimaat

Elke schooldag hebben de leerlingen en leraren binnen en buiten de klas met elkaar te maken. Een goede omgang met elkaar is alleen mogelijk als er respect en naastenliefde is voor elkaar. Respect voor mensen als zijnde schepselen van God en geschapen naar Zijn evenbeeld. De Tien Geboden en de woorden van de Here Jezus dienen daarbij als richtlijn voor ons gedrag naar en met elkaar.

Bij de omgang tussen kinderen en leraar wordt van de kinderen verwacht dat zij zich met respect en gehoorzaamheid tegenover de leraar gedragen.

Van de kant van de leraar wordt verwacht dat hij/zij met christelijke liefde met de kinderen omgaat. Hij/zij staat in een positie dat hij/zij zich met zijn/haar kennis en normen tot de kinderen richt.

Ouders blijven te allen tijde eindverantwoordelijk voor het gedrag van hun kinderen. Zij kunnen altijd verantwoording vragen van de leraar en worden zoveel mogelijk bij het onderwijs aan hun kinderen betrokken.

Er zijn duidelijke regels en afspraken, zodat het onderwijs binnen een bepaalde, voor de leerlingen, duidelijke orde verloopt.

Organisatie van het onderwijs

Op onze school wordt gewerkt met het leerstofjaarklassensysteem. Dat betekent dat de groepen worden samengesteld uit leerlingen van ongeveer dezelfde leeftijd. Vanaf het moment dat kinderen 4 jaar worden, kunnen ze deelnemen aan het onderwijs dat op onze school gegeven wordt.

Op onze school maken de leerlingen in alle groepen regelmatig gebruik van een computer. In elk leslokaal staan minimaal 4 computers / laptops. Alle computers/ laptops zijn aangesloten op een intern netwerk waardoor in de groepen 1 t/m 8 internetgebruik mogelijk is. Elk lokaal is voorzien van een SMART-board of een Touchscreen.

Het onderwijs wordt gegeven in 8 lokalen. Centraal op de begane grond ligt de lerarenkamer. Een apart kantoor wordt gebruikt door de logopediste en voor remedial teaching. Ook de orthotheek is hier te vinden. Tenslotte is er het directiekantoor.

Het gymnastieklokaal is gevestigd in de Schildstraat en wordt beheerd door de gemeente Brunssum.

De gemeente Brunssum geeft de leerlingen van groep 4 de gelegenheid om één of meer zwemdiploma's te halen. Hieraan hoeft de school geen financiële eigen bijdrage te leveren behoudens de inzet van lestijd.

Zorg voor kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen.

De vorderingen van de kinderen worden weergegeven in een rapport dat twee keer per jaar verschijnt.

De leraren houden de vorderingen van de kinderen stelselmatig bij. Ze beoordelen opdrachten, huiswerk, proefwerken, overhoringen en werkstukken. Met behulp van toetsen, behorende bij de methodes, wordt gemeten hoe de vorderingen bij de leerlingen verlopen. Daarnaast hanteert de school landelijk genormeerde toetsen. Deze meten de leerresultaten in vergelijking met de gemiddelde landelijke resultaten. Deze toetsen verschaffen de leraar informatie over de vorderingen van elke groep en van elke individuele leerling. Hiervoor wordt er twee keer per jaar een Cito-toets afgenomen in de groepen 1 t/m 8. Halverwege groep 8 wordt de Cito-eindtoets afgenomen. De school hanteert normen bij de beoordeling van de toetsen die hoger liggen dan de normen die de Inspectie van het Onderwijs hanteert. De leerlingen die bij een toets de scores D of E halen worden op de lijst van zorgleerlingen (zorglijst) geplaatst en besproken tijdens de eerstvolgende leerlingbespreking van het onderwijsteam. Van elke zorgleerling wordt op de lijst vermeld welke zorg wordt verleend.

Alle gegevens worden door de leraren genoteerd in het leerlingvolgsysteem van het digitale administratiesysteem Esis. Het dossier volgt de leerling gedurende zijn/haar schoolloopbaan. Er is bovendien een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem SCOL, dat is gericht op het volgen van het gedrag van de leerlingen. Ook dit staat in Esis.

De zorg voor kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen wordt op de volgende wijze uitgevoerd:

Zorg

1. Ieder kind wordt uitgedaagd zich maximaal te ontwikkelen binnen zijn/haar eigen individuele mogelijkheden.
2. Elke leraar hanteert het model van directe instructie.
3. Elke leraar hanteert het systeem van grote - kleine groep.
4. Elke leraar werkt met het systeem van de 1-Zorgroute
5. Elke leraar maakt groepsplannen en voert die uit.

6. Elke leraar organiseert voldoende leertijd voor de leerlingen.
7. Elke leraar stemt de leerstof, instructie en leertijd af op de leerbehoeften van het kind.
8. Elke leraar optimaliseert het gebruik van de computer.
9. Elke leraar maakt gebruik van het logboek.
9. Elke leraar kan verschillende leerstrategieën aanbieden.
10. De school hanteert een systeem om de leerlingen niet alleen cognitief maar ook sociaal-emotioneel te volgen.
11. De kwaliteit van de zorg wordt bewaakt, geëvalueerd en geborgd.
12. De kwaliteit van het onderwijs wordt bewaakt, geëvalueerd en geborgd.

Specifieke doelen met betrekking tot de schoolontwikkeling

Door uitvoering van de 1-Zorgroute wordt de inhoud van het onderwijs afgestemd op de leerbehoeften van de leerlingen. Daardoor verbetert de kwaliteit van het onderwijs en wordt deze kwaliteitsverbetering gewaarborgd.

Opbrengstgericht werken: de 1-Zorgroute

Wij willen ter realisering van voornoemde doelen ons onderwijs inrichten vanuit het uitgangspunt dat elke leerling zorg nodig heeft en dat de leraar deze zorg organiseert binnen het aanbieden van de leerstof via een 1-Zorgroute

Onder opbrengstgerichtheid verstaan we het bewust, systematisch en cyclisch werken aan het streven naar maximale opbrengsten. Bij opbrengsten gaat het dan om:

- cognitieve resultaten van leerlingen;
- sociaal-emotionele resultaten;
- tevredenheid van leerlingen, ouders en vervolgonderwijs.

Zorgplan

De leerlingenzorg op onze school wordt geheel afgestemd op de leerlingenzorg binnen het samenwerkingsverband 31.06

Het Samenwerkingsverband beschrijft onderwijs en zorg in niveaus. Deze niveaus dienen als uitgangspunt voor het beschrijven van onze leerlingenzorg. De school werkt met dezelfde niveaus van zorg. Schematisch zien deze niveaus er zo uit:

Zorgniveau 1: Goed onderwijs in de klas

Zorgniveau 2: Omgaan met verschillen

Zorgniveau 3: Extra begeleiding in de school

Zorgniveau 4: Extra begeleiding buiten de school

Zorgniveau 5: Verwijzing

Voor de beschrijving van het zorgniveau verwijzen wij naar het schoolplan.

Wanneer een leerling problemen heeft met bepaalde leerstof of er zich problemen van sociaal-emotionele aard voordoen, wordt er door de leraar of de intern begeleider verder onderzoek gedaan. Deze leerlingen komen op de zorglijst.

De school heeft een schoolondersteuningsprofiel: Daarin staat beschreven welke zorg wij als school kunnen bieden. Meer informatie hierover is te vinden in het schoolplan.

Door middel van de Cito-eindtoets wordt gemeten hoe de opbrengsten van ons onderwijs zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De inspectie van het onderwijs beoordeelt de resultaten met als uitgangspunt het van de school te verwachten niveau. De inspectie heeft vooraf het niveau beschreven waaraan voldaan moet worden. De resultaten van de Cito-

eindtoets worden in samenhang met het leerlingvolgsysteem geanalyseerd en bepalen mede het onderwijskundig beleid. Aan de hand van de gemeten opbrengsten, opgestelde trendanalyses, dwarsdoorsneden en de daaruit getrokken conclusies, wordt de kwaliteit van het onderwijs bepaald en geborgd volgens de verbetercyclus: 'plan, do, check and act'.

Vervanging van methodes

Om goed onderwijs te kunnen geven, wordt er gebruik gemaakt van actuele methodes. Volgens het daarvoor opgestelde rooster, wordt er per schooljaar aangegeven welke methodes en materialen vervangen zullen worden. Hiervoor verwijzen wij naar de schoolgids en het schoolplan. Voor verdere informatie over de zorg voor kwalitatief onderwijs verwijzen wij naar het Schoolplan 2015-2019

Personeelsbeleid

De leraar is het belangrijkste instrument op school. Goede leraren geven goed onderwijs.

Teamontwikkeling door scholing is van groot belang om de kwaliteit van het onderwijs en verhoging van de opbrengsten te verbeteren en de kwaliteit te borgen. Teamscholing vindt plaats op studiedagen rond een bepaald thema. Individuele scholing wordt gevolgd in het kader van de functiemix.

Van onze leraren verwachten wij ook dat zij de identiteit uitdragen naar de leerlingen. Nieuw aan te stellen leraren dienen voor benoeming een verklaring te tekenen waarin zij de gereformeerde belijdenis van de schoolvereniging aanvaarden. Er is een gedragscode voor iedereen die op onze school werkzaam is of stage loopt. Iedere leraar bezit een Verklaring van Goed Gedrag. Het streven is dat alle leerlingen zich binnen onze school veilig voelen. Als gouden regel geldt 'zoals u wilt dat de mensen u doen, doet u hen aldus' (Mattheüs 7:12).

Het personeelsbeleid is er op gericht dat alle leraren optimaal inzetbaar zijn in de groepen waarin zij het best functioneren. Daarnaast voeren zij binnen hun normjaartaak niet-lesgebonden taken uit. Over een goede verdeling van deze taken wordt jaarlijks overleg gevoerd tussen directie en team.

Om de doelstellingen van de school te bereiken wordt er gewerkt in kleine groepen voor zover de formatie dat toelaat. Dat betekent dat zoveel mogelijk beschikbare formatie besteed wordt aan personeel dat daadwerkelijk lesgeeft.

De school streeft ernaar zoveel mogelijk leraren met een WTF van 1.000 te benoemen, zodat het aantal verschillende leraren voor één groep beperkt kan blijven. Bovendien kunnen hierdoor de niet-lesgevende taken beter verdeeld worden.

Het schoolbestuur hanteert de volgende eisen bij een benoeming in de LB-functie:

De LB-leraar dient 50 % van zijn/haar WTF lesgevende taken uit te voeren.

De LB-leraar dient scholing hebben gevolgd: Een Post-HBO-studie of een Master-opleiding.

De LB-leraar denkt mee over beleidsmatige zaken en het uitvoeren ervan.

Funcatiemix

LB- functie per 01-08-2016

D. Migchels- van Drongelen., D. van der Niet- Hulshof en dhr. P. Baan hebben een LB-functie. Sedert 01-08-2014 voldoen wij met 53.5% LB-ers aan de wettelijke norm.

De school maakt gebruik van de diensten van vrijwilligers en stagiaires.
Dhr. Randy Crütz (werkervaringsplaats met behoud van uitkering) vervult de taak van conciërge. Dhr. Gijs van der Niet vervult de taak van technisch onderhoud van het schoolgebouw. Mevr. Nicole Mauritz begeleidt leerlingen met leerproblemen. Mevr. Esther de Koning begeleidt de leerlingen die meer begaafd zijn. Dhr. Pim Stevens is onze netwerkbeheerder.

De school besteedt administratie uit aan Vizyr.

Onderwijskundige ondersteuning wordt ingehuurd. M. Luyten, die werkzaam is bij de psychologen praktijk Molenveld, houdt enkele malen per schooljaar spreekuur voor leerlingen met gedrags- of leerproblemen en hun ouders.

Financieel beleid

De identiteit van onze school, de ligging en de positionering als streekschool hebben gevolgen voor het aantrekken van leerlingen en personeel. In de bekostigingssystematiek ‘lumpsum’ zijn het aantal leerlingen en de gemiddelde leeftijd van het onderwijsgevend personeel maatgevend voor de hoogte van de rijksbekostiging. Het tijdig in kaart brengen van alle beheersbare en niet beheersbare financiële risico’s door het opstellen van een risico-inventarisatie, het maken van meerjarenplannen, het maken van goede en duidelijke afspraken over verantwoordelijkheid en financiële controle zijn belangrijke instrumenten om te komen tot een goed financieel beheer.

De volgende zaken betreffen enkele algemene financiële uitgangspunten van de school.

Het financiële beleid is dienstbaar aan de missie, visie en doelstellingen van de school.

Het streven is om een veilige financiële omgeving te waarborgen waarbij er voldoende weerstandsvermogen is, een zorgvuldig reserveringsbeleid en voldoende liquide middelen.

In verband met het zo klein mogelijk houden van het aantal groepen vanwege de zorg aan leerlingen en de kwaliteit van het onderwijs, is het financiële beleid toegespitst op het zoveel mogelijk toedelen van budgetten aan formatie mits de materiële lasten (inclusief investeringen) voldoende zijn afgedekt en er voldoende financiële baten zijn.

Het financieel beleid wordt jaarlijks vastgesteld.

Financiële modellen en uitvoeringsprocessen dienen zodanig beschreven te zijn dat het financieel beleidsplan hanteerbaar is voor alle doelgroepen. De modellen en systematiek zijn zodanig ingericht dat bestuur en directie van de school hierin inzicht hebben zodat zij op basis van het gewenste beleid kunnen bijsturen.

Het weerstandsvermogen van de school, zowel in de zin van balanswaarde als in de zin van liquiditeit (direct opeisbare tegoeden en kortlopende vorderingen), dient op elk moment minimaal € 100.000 te bedragen.

Indien er een financieel overschot resteert binnen het eigen vermogen van de school, vindt er een overleg plaats tussen bestuur en directie om te komen tot een weloverwogen inzet tot verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Relationeel beleid

Onze school is een kleinschalige organisatie. Los van mogelijke personele en financiële risico's die dit met zich mee kan brengen, welke niet afgewenteld kunnen worden op een grotere organisatie, brengt het ook veel voordelen met zich mee. Daarbij gaat het met name om behoud van de eigen identiteit, behoud van zeggenschap en het gevoel van betrokkenheid. De MR heeft bij belangrijke beleidsvoornemens of beleidsveranderingen instemmings- of adviesrecht. De samenwerking met de MR, zowel de personeelsgeleding en de oudergeleding is goed. Er vindt regelmatig overleg plaats tussen bestuur en MR.

De Ouderraad organiseert en/of ondersteunt, vaak samen met het onderwijsteam, feesten, vieringen en andere activiteiten.

Wij proberen zoveel als mogelijk overlegmogelijkheden met de ouders in ons onderwijs op te nemen. Hierin worden zij geïnformeerd over de vorderingen van hun kind, kunnen zij eventuele problemen bespreken en worden zij betrokken bij het onderwijs op de school.

Wij werken constructief samen met diverse instanties zoals het Samenwerkingsverband 36.01, de gemeente Brunssum, hogescholen (met name Pabo's), scholen voor Voortgezet Onderwijs en verschillende kerken en evangelische groeperingen. Daarnaast heeft de directie contact met andere scholen voor Primair Onderwijs om ideeën te delen over met name onderwijs. Het schoolbestuur is aangesloten bij de besturenbond LVGS. Het LVGS is ondergebracht bij Verus, de vereniging van schoolbesturen met christelijk onderwijs.

Er is een nieuw samenwerkingsverband opgericht onder de naam Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Parkstad Limburg PO 31.06. Ook ons schoolbestuur is hierbij betrokken.

Onze interne begeleider Diana Migchels vertegenwoordigt onze school bij overleg over zorgleerlingen in het ZAT(Zorg Advies Team), het overleg van intern begeleiders in het samenwerkingsverband, VIP(Verwijsindex Parkstad) en zij is samen met Gerte Offeringa aandachtfunctionaris voor KM(Kindermishandeling en HW (Huiselijk Geweld) Diana Migchels maakt eveneens als vertegenwoordiger personeelsgeleding deel uit van de Ondersteuningsplanraad (OPR) van het SWV 31.06. Mevr. Joke Verhage participeert in de OPR als vertegenwoordiger oudergeleding.

Financieel verslag 2016

Gereformeerde Basisschool Benjamin
ressortierend onder het bevoegd gezag van
‘Vereniging tot stichting & instandhouding van scholen met de Bijbel
op gereformeerde grondslag Treebeek’

I – FINANCIËLE POSITIE PER BALANSDATUM

Kengetallen

Kengetal	Peiling	Waarde	Norm	Oordeel
Aantal scholen	1-okt-16	1	n.v.t.	n.v.t.
Aantal leerlingen	1-okt-16	140	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteit 1	31-dec-16	0,59	> 0,25	Goed
<i>Eigen vermogen / totale activa</i>				
Solvabiliteit 2	31-dec-16	0,74	> 0,50	Goed
<i>(Eigen vermogen + voorzieningen) / totale activa</i>				
Eindbeoordeling solvabiliteit				Goed
Current ratio	31-dec-16	3,38	> 1,00	Goed
<i>(Vlottende activa + liquide middelen) / kortlopende schulden</i>				
Cash ratio	31-dec-16	2,77	> 0,50	Goed
<i>Liquide middelen / kortlopende schulden</i>				
Liquide middelen per leerling (x € 100)	31-dec-16	14,52	> 5,00	Goed
Eindbeoordeling Liquiditeit				Goed
Cashflow ratio	31-dec-16	4,31	< 10,00	n.v.t.
<i>Eigen vermogen / (exploitatie resultaat + afschrijvingen)</i>				
Netto werkkapitaal (x € 100.000)	31-dec-16	1,74	> 0,55	Goed
<i>Eigen vermogen + voorzieningen - materiële vaste activa</i>				
Netto werkkapitaal per leerling (x € 100)	31-dec-16	12,45	> 5,00	Goed
Eindbeoordeling investeringsvermogen				Goed
Weerstandvermogen	31-dec-16	0,191	0,10/0,15	Goed
<i>(Eigen vermogen - materiële vaste activa) / rijksvergoedingen excl VVF</i>				
Personele lasten % van totale baten	gem 2016	0,77	< 0,87	Goed
<i>(Loonkosten + indirecte personeelslasten excl VVF) / totale baten</i>				
Kapitalisatiefactor	31-dec-16	40,04	< 60,00	Goed
<i>(Balans totaal - boekw.gebouw+terrein) / (totale baten + financieel)</i>				
Eindbeoordeling kapitaal / weerstandsvermogen				Goed
FINANCIËLE FORECAST 31-12-2016				GOED

FINANCIËLE POSITIE PER BALANSDATUM (vorig jaar)

Kengetallen

Kengetal	Peiling	Waarde	Norm	Oordeel
Aantal scholen	1-okt-15	1	n.v.t.	n.v.t.
Aantal leerlingen	1-okt-15	137	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteit 1	31-dec-15	0,63	> 0,25	Goed
<i>Eigen vermogen / totale activa</i>				
Solvabiliteit 2	31-dec-15	0,73	> 0,50	Goed
<i>(Eigen vermogen + voorzieningen) / totale activa</i>				
Eindbeoordeling solvabiliteit				Goed
Current ratio	31-dec-15	3,08	> 1,00	Goed
<i>(Vlottende activa + liquide middelen) / kortlopende schulden</i>				
Cash ratio	31-dec-15	1,98	> 0,50	Goed
<i>Liquide middelen / kortlopende schulden</i>				
Liquide middelen per leerling (x € 100)	31-dec-15	8,19	> 5,00	Goed
Eindbeoordeling Liquiditeit				Goed
Cashflow ratio	31-dec-15	negatief	< 10,00	Goed
<i>Eigen vermogen / (exploitatie resultaat + afschrijvingen)</i>				
Netto werkkapitaal (x € 100.000)	31-dec-15	1,18	> 0,55	Goed
<i>Eigen vermogen + voorzieningen - materiële vaste activa</i>				
Netto werkkapitaal per leerling (x € 100)	31-dec-14	8,61	> 5,00	Goed
Eindbeoordeling investeringsvermogen				Goed
Weerstandvermogen	31-dec-15	0,15	0,10/0,15	Voldoende
<i>(Eigen vermogen - materiële vaste activa) / rijksvergoedingen excl VVF</i>				
Personele lasten % van totale baten	gem 2015	0,83	< 0,87	Goed
<i>(Loonkosten + indirecte personeelslasten excl VVF) / totale baten</i>				
Kapitalisatiefactor	31-dec-15	33,86	< 60,00	Goed
<i>(Balans totaal - boekw.gebouw+terrein) / (totale baten + financieel)</i>				
Eindbeoordeling kapitaal / weerstandvermogen				Goed
FINANCIELE FORECAST 31-12-2015				GOED

Oorzaken en conclusies op basis van kengetallen

Setting

De vereniging heeft één kleine school onder haar bevoegd gezag. De school ligt in de Brunssumse wijk Treebeek. Deze wijk is centraal gelegen tussen Brunssum, Hoensbroek en Heerlen. Het voedingsgebied is vrij groot en omvat ongeveer geheel oostelijk Zuid-Limburg. De vereniging ziet haar school als een streekschool met als doelgroep kinderen van ouders die kiezen voor een school met de Bijbel als uitgangspunt.

Het aantal leerlingen is toegenomen van 137 naar 140 per 1 oktober 2016. De verwachting is dat op de nieuwe teldatum het aantal leerlingen zal afnemen.

Uit de waarden per ultimo 2016 en het verloop en ontwikkeling van de bovenstaande kengetallen, kunnen de volgende oorzaken en conclusies beschreven worden.

Financiën op balansdatum

Onderstaand een overzicht en analyse van de financiële situatie op balansdatum.

Balans totaal	Realisatie	Mutatie t.o.v. vorig jaar %
2016	€ 279.290	+ 32 %
2015	€ 212.295	- 4 %
2014	€ 220.571	- 10 %
2013	€ 245.005	+ 22 %
2012	€ 201.055	

Kalenderjaar 2016 gaf een positief resultaat aan baten en lasten van € 31.586 waar een positief saldo van € 1.339 was begroot. Een analyse volgt later. Er is sprake van een positievere ontwikkeling dan verwacht.

Solvabiliteit

Solvabiliteit 1 – het vermogen om op lange termijn aan betalingsverplichtingen te voldoen - is afgenomen met – 3,7 % naar 59,0 %. Beduidend hoger dan de norm. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de kortlopende schulden de laatste jaren rondom het niveau van € 55.000 schommelden, en deze in 2016 een stijging laten zien van € 20.000 naar een niveau van € 73.000.

Voor de berekening van de solvabiliteit 2 zijn de volgende grootheden van belang:

Het eigen vermogen c.q. de algemene reserve en bestemmingsreserves plus voorzieningen.

De solvabiliteit 2 score van 73,7 %, is als **goed** te kwalificeren.

In 2016 heeft er weer een inventarisatie plaatsgevonden of er medewerkers zijn die gebruik willen maken van de regeling duurzame inzetbaarheid. Er zijn geen medewerkers die een plan hebben ingediend of hebben aangegeven hiervoor te willen sparen.

Het vormen van een personele voorziening voor duurzame inzetbaarheid is niet noodzakelijk, zoals ook de vorming van de voorziening langdurig zieken is niet nodig, gezien het ziekteverzuim.

Het saldo aan voorzieningen heeft betrekking op jubilea en onderhoud.

De voorziening voor jubilea kende in 2016 alleen maar een dotatie ad € 2.344. Dit is ook de reden waarom de voorziening jubilea per saldo is toegenomen. Voor 2017 volgt er geen onttrekking aan jubilea.

De verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud en aanpassingen aan het gebouw is per 1 januari 2015 bij het bevoegd gezag van het schoolbestuur (doordecentralisatie) komen te liggen, er wordt gewerkt met een actueel meerjaren onderhoudsplan. Per saldo is de voorziening onderhoud toegenomen van € 12.039 naar € 28.460. In 2016 heeft er een onttrekking van de voorziening onderhoud plaatsgevonden van circa € 5.500. Dit tegenover een dotatie van € 15.000 voor binnen- en € 7.000 voor buitenonderhoud. Voor de komende jaren volgen er financiële verplichtingen aan schilderwerk. Dit is deels veroorzaakt door het uitstellen van schilderwerkzaamheden in 2016. Voor de komende drie jaar betekent dit ruim € 50.000 aan extra kosten, in de meerjaren begroting is hier reeds rekening mee gehouden. Uitstel van dit onderhoud heeft een positief effect op de liquiditeit. Bestuurlijk wordt de situatie regulier geëvalueerd in relatie met de liquiditeit.

Liquiditeit

De liquiditeit – het vermogen om op korte termijn aan betalingsverplichtingen te voldoen – is afgenomen. Die daling wordt berekend met behulp van de current ratio en de cash ratio. De berekening daarvan gebeurt met de volgende grootheden:

- De kortlopende vorderingen.
- De liquide middelen.
- De kortlopende schulden.

Na een daling van ruim € 22.000 in 2015, stijgt het saldo aan liquide middelen in het verslagjaar met ruim € 91.000. Het exploitatieoverschot plus de afname van de vorderingen beïnvloedt de kasstroom positief.

Het verloop van de liquide middelen wordt ook nader uitgewerkt in de analyse van het **kasstroomoverzicht**.

Met een current ratio van 3,38 en de cash ratio 2,77 scoren beide kengetallen boven de norm, Eindbeoordeling liquiditeit is **goed** en biedt ruimte voor toekomstige uitgaven aan bijvoorbeeld onderhoud en extra investeringen in ICT.

Investeringsvermogen

Het investeringsvermogen geeft een indicatie van de mogelijkheden die de school heeft om in de toekomst investeringen in het gebouw, ICT, OLP, inventaris en/of personeel te kunnen blijven uitvoeren. Dit wordt bepaald op basis van drie kengetallen:

- ✓ Cashflow ratio: het aantal jaren die nodig zijn om bij een gelijkblijvende kasstroom (=exploitatieresultaat + afschrijvingen) het eigen vermogen opnieuw op te bouwen. Hoe lager de uitkomst, hoe beter dus.
- ✓ Netto werkkapitaal: dat deel van het op lange termijn vastgelegde vermogen dat beschikbaar is voor kort tijdelijke financiering. Hoe hoger het netto werkkapitaal, hoe meer mogelijkheden de school heeft om nieuwe of extra investeringen te doen.
- ✓ Netto werkkapitaal per leerling: omdat er tussen het aantal leerlingen en het plegen van nieuwe investeringen vaak een relatie ligt, wordt het netto werkkapitaal ook per leerling uitgedrukt.

Het verbeteren van de cashflow ratio tov 2016 wordt voornamelijk veroorzaakt door de groei van het aantal leerlingen, waardoor er door het ministerie een groeibekostiging wordt uitgekeerd. Terwijl de kosten op een gelijk niveau zijn gebleven dan voorgaande jaren.

In 2013 is de cashflow ratio ook al sterk verbeterd door de extra ontvangen gelden uit het “Herfstakkoord”. In 2014 is dit geld teruggevloeid naar het onderwijs en is de cashflow negatief. De negatieve cashflow voor 2015 was niet begroot.

In wezen moet je dit kengetal monitoren over de jaren heen. De norm is vastgesteld op basis van de termijn van de meerjaren investeringsplannen.

De hoofdoorzaak van de stijging van het netto werkkapitaal is gelegen in het exploitatieoverschot. Met een resultaat einde verslagjaar van 1,74 (2015: 1,18) versus de norm van 0,55 geeft aan dat er financiële ruimte is om in de toekomst te investeren en groot onderhoud te plegen. Deze intentie heeft bevoegd gezag ook. Dit komt later ook tot uitdrukking in de continuïteitsparagraaf. Geen aanvullende actie vereist, waakzaamheid blijft geboden, dat in 2017 het begrote positieve resultaat ook gerealiseerd wordt. Eindbeoordeling investeringsvermogen is **goed**.

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen geeft de mate aan waarbinnen het (plotseling) wegvallen van een deel van de rijksvergoeding opgevangen kan worden uit het eigen vermogen. Dit risico is bij GB Benjamin **goed** afgedekt met 19 % (2015: 15 %) en ligt daarmee binnen de range tussen 10 % en 15 % die DUO noodzakelijk acht. Met louter dit laatste gegeven kan er echter geen oordeel gegeven worden over de bereikte eindwaarde.

Risico's moeten beperkt worden en dat kan indien er sprake is van:

- ✓ Heldere management- & communicatiestructuur.
- ✓ Goed onderbouwde meerjarenplannen voor formatie, onderhoud en investeringen.
- ✓ Goede analyses en managementrapportages op de gebieden van:
 - Exploitatie;
 - Investerings;
 - Netto werkkapitaal;
 - Liquiditeit.
- ✓ Regelmatige budgetcontrole en bijsturing.
- ✓ Risico inventarisaties.
- ✓ Beheersingsmaatregelen.

In de Staatscourant van 24 november 2011 heeft de Minister van OC&W de beleidsregel financieel toezicht po en vo vastgesteld. Het financiële toezicht is gericht op financiële risico's op het niveau van bevoegd gezag (bestuur) van de scholen en betreft de aspecten:

De financiële continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid.

De risicogerichte opzet van het toezicht houdt in dat de Inspectie alleen contact legt met of een onderzoek instelt bij besturen wanneer zij financiële risico's constateert of met voldoende waarschijnlijkheid vermoedt. Bij de beoordeling van het vermogen staat de vraag centraal: wat is de kapitaalsbehoefte van de instelling? Om dit te kunnen berekenen is het kengetal weerstandvermogen te beperkt en stelt het Ministerie het begrip kapitalisatiefactor centraal.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor wordt gedefinieerd als:

Totaal Balanskapitaal (excl. boekwaarde gebouwen en terreinen) / gedeeld door totale baten.

Realisatie 2016 40,0 % versus 33,9 % vorig verslagjaar tegenover 36,6 % einde 2014.

De bovengrens voor kleine instellingen met < € 5 mln. jaarlijkse baten is bepaald op 60 %.

Hiervan is de buffer om risico's op beheersbare wijze op te kunnen vangen normatief 10 %.

Concreet betekent dat voor de vereniging een normatief financieel benodigde buffer voor risico-opvang van 10 % van de totale baten van € 0,7 mln. is € 70.000. Dit bedrag ligt ook in lijn met het financiële beleid. Oordeel kapitalisatiefactor is **goed**.

Risicobeheersing is een facet dat binnen de vereniging hoog op de agenda staat.

Al in schooljaar 2006/2007 had de school een financiële commissie in het leven geroepen die opereert als adviesorgaan naast bestuur en directie. De financiële commissie heeft in 2016 regelmatige overlegmomenten gehad, houdt strak de hand aan managementrapportages en is in staat gebleken om snel maatregelen te nemen indien er knelpunten in de formatie of financiering optreden.

Het is de bedoeling dat er ook in de toekomst nieuwe investeringen blijven plaatsvinden, mits de financiële positie dat blijft toestaan en deze investeringen ten goede komen aan de kwaliteit van het onderwijs. Als activerings-grens geldt een drempelbedrag van € 500.

Ook kostenbeheersing is van groot belang. In de praktijk komt dat vooral neer op het tijdig aanpassen van personele lasten aan de teruglopende inkomsten / leerlingen. Hier slaagt de school tot nu toe goed in. De personele kosten als percentage van de totale baten is in 2016 gedaald van 83 % naar 77 %. Dit betekent in wezen dat er minder afhankelijkheid is van rijksbijdragen, met andere woorden een zeer gunstige ontwikkeling.

Als maximale bovengrens voor dit kengetal wordt intern 87 % aangehouden. Dit percentage is bepaald op basis van de meerjaren formatieplanning. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd om de kosten van de formatie in de greep te houden.

Het kengetal personeelslasten t.o.v. rijksbijdragen wordt door de Inspectie gehanteerd om te oordelen of de continuïteit van een organisatie niet in gevaar is. Als norm is het plafond bepaald op 95 %. Met een realisatiescore einde 2016 van 76,7 % versus 83,7 % vorig jaar, geldt dat er sprake is van een gezonde ontwikkeling en geen sprake is van verhoogd risico bij de vereniging. Gezien de resultaten is nader onderzoek door de Inspectie niet te verwachten.

M.b.t. haar personeel kent GB Benjamin twee specifieke sterke punten:

- ✓ De flexibiliteit ten aanzien van de inzet van personeelsleden.
- ✓ De goede onderlinge verstandhouding binnen het team, waardoor bijvoorbeeld het ziekteverzuim als jaren laag is.

Rekening houdend met het gegeven dat er goede financiële instrumenten beschikbaar zijn, risico's inventarisatie constant aandacht heeft en uitvoeringskwesties binnen de school goed geregeld zijn, is het huidige kapitaal / weerstandsvermogen als **goed** te beoordelen. Uiteraard blijft alertheid naar de toekomst toe voornaam.

Financiële forecast

Het bestuur van de vereniging heeft in het schooljaar 2005/2006 een projectgroep lumpsum geformeerd. Eén van de belangrijkste vragen was of het mogelijk is om als éénpitter financieel te overleven. Een bevoegd gezag met slechts één kleine school kan immers nooit terugvallen op een groter geheel. Echter dit was niet wenselijk, omdat de school haar identiteit in de toekomst wil blijven uitdragen.

De berekende eindwaarden van de kengetallen geven aan dat het bestuur en de school nog steeds in staat zijn om de onderwijsactiviteiten als éénpitter voort te zetten. De financiële forecast van de school is daarmee, net als vorig jaar, nog steeds **goed** te noemen.

Een meerjaren benchmark van éénpitters en de meerjarenexploitatie en -balans over de school in de continuïteitsparagraaf volgen later en zullen deze conclusie nogmaals bevestigen.

II – GANG VAN ZAKEN GEDURENDE HET VERSLAGJAAR

Financieel beleidsplan

Binnen de school wordt gewerkt met een beleidsplan voor het personeel en materieel terrein. Deze meerjarenplannen zijn een belangrijk instrument bij risicobeheersing en controle. In dit plan is ook een duidelijke link gelegd naar het eerder opgestelde onderwijsinhoudelijke schoolplan.

Personeelsbeleid

Belangrijke uitgangspunten van het personeelsbeleid zijn:

- ✓ Nieuw aan te stellen leerkrachten dienen voor benoeming een verklaring te tekenen waarin zij de gereformeerde belijdenis van de school aanvaarden.
- ✓ De directie zal de inzetbare uren van de leerkrachten zo flexibel mogelijk gebruiken in goed overleg met betrokkenen.
- ✓ Het streven is om een groep aan niet meer dan 2 verschillende leerkrachten te koppelen.
- ✓ Nieuw aan te stellen leerkrachten mogen bij voorkeur jong zijn. Dit is ongunstig voor de gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) van de school, maar in de toekomst gunstig indien een landelijke GGL wordt ingevoerd. Het voordeel van een jonge leerkracht is echter met name dat er in de leeftijdsopbouw een evenredig team wordt gevormd.
- ✓ De aandacht voor het schoolklimaat d.w.z. de sfeer en de werkomstandigheden binnen de school in al haar geledingen draagt positief bij aan het voorkomen van ziekteverzuim.
- ✓ Nascholing heeft als doel de kwaliteit van het onderwijs te verhogen en zal in principe aan één of enkele teamleden gegeven worden welke door kennis te delen het algemene peil van het schoolteam kunnen verbeteren. De school investeert in scholing door directe uitgaven en/of facilitering van medewerkers.
- ✓ De school maakt graag gebruik van de diensten van vrijwilligers, stagiaires en LIO-krachten mits dit kostenneutraal kan plaatsvinden, hogere kosten voorkomen kunnen worden en/of er voldoende financiële ruimte is waardoor andere activiteiten niet belemmerd worden.
- ✓ De school neemt onderwijskundige ondersteuning af bij externen. Administratieve ondersteuning wordt ingehuurd bij een administratiekantoor dat is gespecialiseerd in onderwijs. Afhankelijk van de prijs en kwaliteit van de geleverde diensten blijft de school in de toekomst al dan niet van deze externen gebruik maken.

Financieel beleid

Onderstaand nogmaals de belangrijke uitgangspunten van het financieel beleid:

- ✓ Het financiële beleid is dienstbaar aan de missie, visie en doelstellingen van de school. Streven is om een veilige financiële omgeving te waarborgen waarbij voldoende vermogen/kapitaal is, een zorgvuldig reserveringsbeleid en voldoende liquiditeit.
- ✓ Het financiële beleid is zodanig ingericht dat er door middel van een cyclisch proces ontwikkeling plaatsvindt.
- ✓ Het financiële beleid wordt vastgesteld voor een periode van 4 schooljaren.
- ✓ Financiële modellen en uitvoeringsprocessen dienen zodanig beschreven te zijn dat het financieel beleidsplan hanteerbaar is voor alle doelgroepen. De modellen en systematiek zijn zodanig ingericht dat bestuur en directie van de school hierin inzicht hebben zodat zij op basis van het gewenste beleid kunnen bijsturen.
- ✓ In het financieel beleidsplan is afgesproken dat het weerstandsvermogen van de school, zowel in de zin van balanswaarde als in de zin van liquiditeit (direct opeisbare tegoeden en kortlopende vorderingen), dient op elk moment minimaal € 100.000 te zijn.
- ✓ Binnen de interne managementrapportages worden de gecumuleerde afschrijvingen gereserveerd voor het moment dat de vervanging van materiële vaste activa daadwerkelijk plaats moet vinden. Hierdoor houdt het bestuur zicht op de daadwerkelijk beschikbare vrije reserves.
- ✓ Indien er een financieel overschot resteert binnen het eigen vermogen van de school, vindt er een overleg plaats tussen bestuur en directie om te komen tot een weloverwogen inzet tot verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

In het financieel beleidsplan is het volgende cyclische proces uitgewerkt:

- Beleid formuleren op basis van missie, visie en doelstellingen.
- Verantwoordelijkheden en bevoegdheden vaststellen:
 - Managementstatuut;
 - Treasurystatuut;
 - Afspraken met administratiekantoor.
- Risico's inventariseren en analyseren.
- Beleid vertalen in meerjarenplannen op de volgende terreinen:
 - Baten;
 - Kosten formatie;
 - Indirecte personele kosten;
 - Investerings in gebouw, ICT, onderwijsleerpakket en inventaris;
 - Kosten leermiddelen;
 - Overige exploitatiekosten.

Voor de financiële vertaling van deze plannen zijn modellen beschikbaar. Ze worden jaarlijks geactualiseerd rekening houdend met nieuw beleid en nieuwe regelgeving.

- Meerjarenplannen vertalen in jaarbegrotingen:
 - Exploitatiebegroting;
 - Investeringsbegroting;
 - Liquiditeitsbegroting;
 - Balansbegroting.
- Realisatie frequent toetsen aan de jaarbegrotingen.
- Analyseren van het verschil tussen realisatie en jaarbegrotingen.
- Waar nodig bijsturen en/of herformuleren van beleid en meerjarenplannen.

Gereformeerde Bs. Benjamin heeft in 2016 gehandeld conform de uitgangspunten zoals neergelegd in het financieel beleidsplan.

Analyse resultaat 2016

Een aantal factoren hebben consequenties gehad voor het financiële resultaat over 2016 en 2015 en voor de vermogenspositie van de school per balansdatum. Onderstaand een analyse van bijzonderheden en verschillen tussen de realisatie en begroting en realisatie vorig jaar.

Baten

Totale baten 2016 zijn met € 697.317 zowel 5,8 % hoger dan begroot en hoger dan vorig jaar.

- ✓ Rijksbijdragen zijn gekoppeld aan het aantal leerlingen. Dit is een reden van de afwijking tussen realisatie 2016 en 2015.
- ✓ De directie heeft bij opmaak van de begroting 2016 het standpunt ingenomen dat subsidies waarvan het voortbestaan onzeker en onduidelijk was, om deze niet in de begroting op te nemen (voorzichtigheidsprincipe). Als voorbeeld:
 - De ontvangsten voor Passend Onderwijs ad. € 15.538 (voormalige WSNS gelden).
 - Daarnaast is er in 2016 personele groei ontvangen dit naar aanleiding van de groei ad 10 leerlingen ten opzichte van de leerling telling per 1 oktober 2014 (127) versus 1 oktober 2015 (137). Met € 23.742 de grootste afwijking t.o.v. begroting.
- ✓ De overige baten wijken met € 2.177 in negatieve zin af t.o.v. de begroting, dit wordt veroorzaakt dat er inkomsten OPR gelden zijn begroot, terwijl er geen realisatie begroting tegenover staat.

Lasten

De totale lasten zijn met € 665.528 1,3 % hoger dan begroot en 3,6 % hoger als in 2015.

Een ongunstige ontwikkeling, waar diverse oorzaken voor zijn.

- ✓ De **personele lasten** vormen ruim 80% van de totale lasten. Deze rubriek heeft de grootste invloed op het uiteindelijke resultaat. Binnen deze categorie kunnen de lasten nog verder gespecificeerd worden in *lonen en salarissen incl. uitkeringen* en *overige personele lasten*.

De ***lonen en salarissen*** (gesaldeerd met de uitkeringen) eindigen in 2016 € 12.026 (2,4%) hoger dan de begrotingen liggen met € 520.858 ongeveer € 12.000 hoger ten opzichte van de realisatiecijfers van 2015.

Op 27 april 2016 hebben werkgeversorganisatie PO-Raad en vakorganisaties een onderhandelaarsakkoord voor een cao voor het primair onderwijs 2016 - 2017 afgesloten. Dit akkoord geeft uitvoering aan het loonruimteakkoord, de wet werk en zekerheid (WWZ) en het sociaal akkoord. De hoofdpunten van het akkoord zijn:

- M.i.v. 1 juli 2016 een structurele salarisverhoging van 3,8%.
- Voor de periode van 1 januari tot en met juni 2016 ontvangen werknemers een eenmalige uitkering die correspondeert met een loonsverhoging van 3,8% vanaf 1 januari 2016.
- Op 1 april 2017 krijgen de werknemers een eenmalige uitkering (naar rato) van 500 euro.
- De aangepaste salaristabellen met 1,25% loonsverhoging worden opgenomen in de cao.
- Hiermee bedraagt de totale structurele loonsverhoging in 2015 en 2016 5,05%.

Aangezien goed onderwijs een speerpunt is bij GB Benjamin zijn er per 1 september 2 jonge leerkrachten aangenomen waardoor het aantal fte's in het verslagjaar zijn gestegen met 1,1 Fte t.o.v. vorig jaar. Ontslaguitkeringen zijn niet aan de orde geweest.

Vanwege het kosten neutrale effect is in de begroting het uitgangspunt gekozen om de zieke directeur niet te begroten in de lonen en salarissen en de te ontvangen uitkeringen. In de 8,1 begrote FTE's is deze persoon ook niet opgenomen, wel is hij zichtbaar in de realisatiecijfers.

Door de stijging in Fte's en de cao verhoging stijgen de personele lasten in het verslagjaar met ongeveer € 70.000. De uitkeringen van het VVF en UWV zijn $\pm$ € 56.000 hoger dan vorig kalenderjaar, waardoor de stijging in de lonen en salarissen gesaldeerd met de uitkeringen een lichte stijging laat zien met betrekking kalenderjaar 2015. Sinds begin 2016 is de modernisering bij het VVF een feit en heeft door het waakzaam volgen van de gedeclareerde bedragen ertoe geleid dat er uiteindelijk geen bedragen verloren zijn gegaan, waarin de begroting reeds rekening mee was gehouden.

- De **materiële lasten** lopen voor het kalenderjaar 2016 conform begroting en overschrijden vorig kalenderjaar met ongeveer € 9.000. Hieronder volgt een opsomming per verdichting:

- ✓ De afschrijvingskosten ad € 6.580 wijken € 580 af van de geplande afschrijvingen en zijn met € 273 hoger dan vorig jaar, dit wordt veroorzaakt doordat er een investering is geweest van nieuwe servers die niet zijn begroot.
- ✓ Binnen de huisvestingslasten is er door de aanschaf van de zonnecentrale een positief effect te zien in de reducering van de energiekosten, deze wijken t.o.v. vorig kalenderjaar af met een bedrag € 2.400 een zeer gunstige ontwikkeling. Als we dit effect buiten beschouwing laten, wijken de huisvestingslasten nauwelijks af van de begrote kosten. In 2016 is er een nieuw onderhoudsplan opgesteld en is de hoogte van de onderhoudsvoorziening aan de hand van deze nieuwe gegevens opnieuw bepaald. Hierdoor is een dotatie van € 22.000 aan de voorziening opgenomen. Voor de komende jaren volgen er in het bijzonder financiële verplichtingen aan schilderwerk.
- ✓ Overige lasten overschrijden de begroting met circa € 4.000, de grootste afwijking t.o.v. de begroting zit hem in de post overige instellingslasten, aangezien deze post lastig te begroten is, is ervoor gekozen om in de begroting 2016 hetzelfde kostenniveau als 2015 aan te houden. Verder zijn de kosten aan accountant wat te hoog begroot en overschrijden de kosten begeleiding en advies de begroting door extra inhuur van expertise van het administratiekantoor met € 876. Bij de overige instellingslasten zijn de grootste posten "Gemeente Brunssum in actie" voor € 1.000, tevredenheidpeiling en teamuitje.
- ✓ De kosten voor OLP en ICT wijken niet veel af van de begroting maar overschrijden de kosten van vorig kalenderjaar met € 7.827. De oorzaak van deze overschrijding ligt in het feit dat er in 2016 voor een bedrag ad € 8.600 aan nieuwe methodes zijn aangeschaft.

Kortom, er is grip op de lasten! Een gezonde situatie.

Kengetal rentabiliteit

De rentabiliteit is een waardevol trendgegeven. Het saldo gewone bedrijfsvoering wordt uitgedrukt in een percentage van de totale baten. In principe heeft de vereniging geen winstoogmerk. PO raad adviseert dat de gemiddelde rentabiliteit berekent over een vijftal jaren, dient uit te komen tussen 0 % en 5 %.

De situatie wordt pas precair als de rentabiliteit scores structureel negatief zijn.

Realisatie rentabiliteit van GB.Benjamin 2016 is 4,53 % volgend op 2015 - 2,52 %.

Budgettair bestond voor 2016 de verwachting dat de rentabiliteit score 0,20 % zou zijn.

Een gunstige ontwikkeling die veroorzaakt is door bovenstaande oorzaken.

De gemiddelde rentabiliteit van de school over periode 2012 t/m 2016 bedraagt + 0,8 %. Een resultaat dat prima binnen de lijntjes van het Ministerie ligt. Directie heeft de intentie om de gelden op een beheerste wijze terug te laten vloeien aan het onderwijs. Er wordt sturing gegeven aan huidige en toekomstige resultaten. Ter referentie, zie onderstaand, het landelijke gemiddelde over 2015 voor éénpitters op rentabiliteit bedroeg 0,55 %.

De Inspectie van het Onderwijs hanteert vanaf heden de Huisvestingsratio als een kengetal bij het toezicht op de financiële continuïteit. Als signaleringswaarde voor het PO geldt een plafond van 10%.

Huisvestingsratio: $(\text{huisvestingslasten} + \text{afschrijving gebouw \& terrein}) / \text{totale lasten} * 100\%$

Resultaat van GB Benjamin is 8,1% voor realisatie 2016 en voor vorig verslagjaar 7,5%.

Benchmarking in het primair onderwijs

Benchmarking is een manier om organisaties makkelijker te vergelijken. Onderstaand de landelijke ontwikkeling van de diverse financiële kengetallen¹ in het po, gesplitst naar 406 éénpitters (PO1). Het geeft een beeld van de ontwikkeling of trend. Waarbij aangetekend, dat bij elke school specifieke onderwerpen kunnen spelen. Een indicatie of de GB Benjamin (07LK) in haar procesvoering afwijkt en of er mogelijke risico's zijn t.o.v. andere éénpitters.

Gemiddelde van PERSONELE LASTEN / TOTALE LASTEN			Aantal van BEVOEGD GEZAG	
JAAR				
2015	84,24		406	
2014	88,18		407	
2013	84,69		404	
2012	88,80		404	
2011	89,51		401	
2016	80,40	07LK Bs. Benjamin		
2015	81,13	07LK Bs. Benjamin		

¹ DUO verzamelt gegevens over het PO in Nederland en stelt daarvan een grote hoeveelheid online beschikbaar.

De verhouding personele lasten t.o.v. de totale lasten is 80,40 % tegenover 81,13% vorig jaar. De landelijke score ligt hoger, wat duidt op meer afhankelijkheid.

Jaar	Gemiddelde van KAPITALISATIE FACTOR	Gemiddelde van SOLVABILITEIT 1	Gemiddelde van SOLVABILITEIT 2	Gemiddelde van LIQUIDITEIT (CURRENT RATIO)	Gemiddelde van RENTABILITEIT	Aantal van BEVOEGD GEZAG
2015	67,48	0,68	0,79	5,30	2,17	406
2014	66,68	0,68	0,78	5,00	0,80	407
2013	64,14	0,68	0,78	4,82	4,27	404
2012	61,45	0,66	0,76	4,35	1,18	404
2011	61,91	0,65	0,75	4,25	0,25	401
2016	40,04	0,59	0,74	3,38	4,53	07LK Bs. Benjamin
2015	33,86	0,63	0,73	3,08	-2,52	07LK Bs. Benjamin
2014	36,58	0,67	0,78	3,71	-3,66	07LK Bs. Benjamin
5 jaar gemiddeld BS Benjamin					0,80	

Met de resultaten van bijvoorbeeld de kapitalisatiefactor op het netvlies, kan er geconcludeerd worden dat de landelijke resultaten van besturen van vergelijkbare grootte dikwijls beter zijn. Ze zijn meer vermogend. Dit betekent niet dat de financiële situatie bij GB Benjamin verontrustend is. Er zijn financieel gezonde resultaten, die beter zijn dan de norm. Geen sprake van extra structurele risico's bij procesvoering. De directie heeft de intentie om de gelden op beheerste wijze terug te laten vloeien aan het onderwijs. Sturen op de formatie is bij het bestuur een speerpunt.

Vanaf 2016 is de modernisering bij het VVF een feit en blijft het wel van wezenlijk belang om de gedeclareerde vergoedingen goed te blijven monitoren. Dit heeft in 2016 ertoe geleid dat er declaraties niet verloren zijn gegaan.

Conclusie: Er wordt sturing gegeven aan resultaten, geen aanvullende actie noodzakelijk.

III – TREASURY

Door het bestuur is een treasurystatuut vastgesteld per 10 november 2014 met een looptijd van vijf jaar. In dit statuut wordt beschreven welke treasurytaken en verantwoordelijkheden van toepassing zijn voor de vereniging. Tevens worden de beleidskaders vastgelegd voor diegenen die bij deze taken en verantwoordelijkheden betrokken zijn. De algehele doelstelling voor de treasuryfunctie is dat deze de financiële continuïteit van de school waarborgt. In het statuut worden afspraken gemaakt over onderwerpen als beheersing van rentekosten en risico's, financierings- en beleggingsvraagstukken vastgelegd. De vereniging heeft per einde boekjaar geen uitstaande beleggingen en beleningen in portefeuille. Eventuele koersverliezen zijn niet aan de orde. De lage rentestand heeft zijn weerslag op de rente baten. Door de hogere bankkosten is het saldo van financiële baten en lasten is zelfs € 203 negatief tegenover vorig jaar € 397. Er is geen hoog risico.

IV – CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

De financiële commissie en de schoolleiding voorziet een aantal ontwikkelingen die in de toekomst hetzij positief hetzij negatief zullen uitwerken voor de financiële situatie van de school. Uiteraard is er regulier overleg over dit soort zaken, zie ook risicobeheersing. Meerjarenbegroting 2017 – 2020 is vastgesteld in de bestuursvergadering van 17 januari 2017.

Gegevens set

	2016	2017	2018	2019	2020
teldatum 1 oktober	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020
directie	1,09	1,09	1,09	1,09	1,09
ondersteunend personeel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
onderwijzend personeel	7,99	7,11	7,16	7,16	7,06
FTE totaal	9,07	8,20	8,25	8,25	8,15
totaal aantal leerlingen	140	139	129	122	122

Algemene ontwikkelingen / toelichting

De school verwacht in de toekomst een daling van het aantal leerlingen, aangezien de uitstroom hoger zal zijn dan de instroom. Dit blijft druk leggen op de toekomstige inkomsten. Inkomsten van het SWV zijn door de invoering van het passend onderwijs lager, hier is bij het opstellen van de meerjarenbegroting reeds rekening mee gehouden.

De samenstelling van het team is relatief jong. De inzet van het personeel is zeer flexibel en personeelsverloop op vrijwillige basis blijft in de toekomst tot de mogelijkheden behoren. Er zal intern geschoven worden met de inzet van FTE om tot een zo gunstig mogelijke verdeling te komen. Er zal bij gelijkblijvende bezetting geen sprake zijn van structurele uitbreiding van de formatie. De school werkt reeds met grotere combinatiegroepen.

Door de voortdurende dalende rating van banken en rentestanden wordt het steeds moeilijker om spaarmiddelen op een financieel aantrekkelijk deposito of vrij opneembare rekening vast te zetten. Adviezen van de financiële commissie worden opgevolgd.

Meerjarenbegroting 2017 – 2020

Voor de materiële bekostiging is de bekostiging van ministerie v. OC&W van 4 oktober 2016 leidend geweest. De personele rijksbijdragen zijn gebaseerd op de bekostiging parameters van 25 oktober 2016. Vanuit de PO-Raad is gebaseerd op diverse onderwijsakkoorden het advies gegeven hoeveel aanvullende nieuwe bekostiging schoolbesturen de komende schooljaren zouden kunnen verwachten. Voor met name Convenant Leerkracht en Prestatiebox. Deze bijstelling is met enige terughoudendheid (80% aanname) verwerkt in de meerjarenbegroting. Voor kalenderjaar 2017 concreet € 36 per leerling. De begrote ontvangen doorbetaling rijksbijdragen van het SWV zijn gebaseerd op de opgave voor schooljaar 2016-2017 van SWV. In 2016 is er door het ministerie gelden ontvangen die betrekking hebben op de leerling groei. Aangezien er in de opgestelde prognose van het leerling aantal geen sprake is van groei, zijn deze gelden niet meer gecontinueerd in de meerjarenbegroting.

De loonkostenbegroting is gebaseerd op de afgesloten cao voor het primair onderwijs van april 2016. Denk hierbij aan de eenmalige uitkering van € 500 per FTE op 1 april 2017. De loonkostenbegroting is opgesteld op medewerker niveau rekening houdend met eventuele periodieken en toeslagen. In de loonkostenbegroting is rekening gehouden met de medewerkers die uitstromen of minder gaan werken tevens is er beoordeeld of herbezetting van deze personen noodzakelijk is. Zoals reeds eerder toegelicht zijn er een tweetal personen tijdelijk aangenomen, die ook geheel in 2017 zijn meegenomen in de meerjarenbegroting.

Voor wat betreft de dotatie aan de onderhoudsvoorziening is bij het opstellen van de meerjarenbegroting rekening mee gehouden dat er vanaf 2017 aandacht moet worden besteed aan het schilderwerk bij de GB Benjamin, hiervoor is er een vierjarenplan opgesteld ad

€ 50.000.

Deze dotatie is dan ook voor € 17.000 opgenomen in deze begroting.

Aangezien GB Benjamin nu en in de toekomst een gezond beeld vertoont is er bij het opstellen van de exploitatiebegroting rekening gehouden met extra uitgaven om duurzame leermethodes in de toekomst te vervangen. Voor 2017 is dit een bedrag ad € 18.000 dat naar de toekomst toe per jaar afneemt met ongeveer € 3.000.

Qua toekomstige investeringen houdt de school in wezen de knip op de beurs. Er wordt elke keer beoordeeld of het financieel verstandig is om een investering te doen. Er zijn dan ook voor 2017 ICT investeringen gepland voor € 29.000 (bekabeling glasvezel en vervangen van digiborden). Tevens is er in de begroting rekening gehouden met de aanschaf van kleuterkasten in 2017 voor een bedrag ad € 4.500. Voor de rest is er vanaf 2018 € 1.000 gereserveerd voor investering van stoelen en overig inventaris.

De liquiditeit ontwikkeling blijft de komende jaren van voldoende niveau.

Hieronder is de exploitatie- & balansbegroting 2017 t/m 2020 (met als basis realisatie 2016):

		2016	2017	2018	2019	2020
3. Baten		realisatie	begroting	begroting	begroting	begroting
3.1 Rijksbijdragen		697.034	706.148	710.481	684.975	654.815
3.2 Overige overh.bijdragen en -subs.		-	-	-	-	-
3.3 Coll-,cursus-,les-en examengeld.		-	-	-	-	-
3.4 Baten werk i.o.v. derden		-	-	-	-	-
3.5 Overige baten		283	-	-	-	-
totaal baten		697.317	706.148	710.481	684.975	654.815
4. Lasten						
4.1 Personeelslasten		535.071	526.587	520.615	526.296	521.978
4.2 Afschrijvingen		6.580	10.000	12.000	10.750	9.500
4.3 Huisvestingslasten		53.617	57.700	53.700	53.700	53.700
4.4 Overige lasten		70.260	83.200	80.471	75.318	70.303
totaal lasten		665.528	677.487	666.786	666.064	655.481
Saldo baten en lasten		31.789	28.661	43.695	18.911	666-
5. Financiële baten en lasten						
financiële baten		181	600	600	600	600
financiële lasten		384	400	400	400	400
Saldo financiële baten en lasten		203-	200	200	200	200
Resultaat		31.586	28.861	43.895	19.111	466-
Netto resultaat		31.586	28.861	43.895	19.111	466-

Balans ontwikkeling:

	2016 <i>realisatie</i>	2017 <i>begroting</i>	2018 <i>begroting</i>	2019 <i>begroting</i>	2020 <i>begroting</i>
1. Activa					
1.1 Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-
1.2 Materiële vaste activa	31.564	55.564	47.564	40.814	35.314
1.3 Financiële vaste activa	-	-	-	-	-
<i>Vaste activa</i>	31.564	55.564	47.564	40.814	35.314
1.4 Voorraden	-	-	-	-	-
1.5 Vorderingen	44.460	44.460	44.460	44.460	44.460
1.6 Effecten	-	-	-	-	-
1.7 Liquide middelen	203.266	204.127	257.022	282.537	278.571
<i>Vlottende activa</i>	247.726	248.587	301.482	326.997	323.031
Totale Activa	279.290	304.151	349.046	367.811	358.345
2. Passiva					
2.1 Eigen vermogen	164.651	193.512	237.407	256.518	256.052
2.2 Voorzieningen	41.247	37.247	38.247	37.901	28.901
2.3 Langlopende schulden	-	-	-	-	-
2.4 Kortlopende schulden	73.392	73.392	73.392	73.392	73.392
Totale Passiva	279.290	304.151	349.046	367.811	358.345

Kengetallen ontwikkeling:

<i>Stg Insth Sch md Bybel</i>	2016	2017	2018	2019	2020
kapitalisatiefactor	40%	43%	49%	54%	55%
solvabiliteit 1	59%	64%	68%	70%	71%
liquiditeit	3,4	3,4	4,1	4,5	4,4
rentabiliteit	4,5%	4,1%	6,2%	2,8%	-0,1%
huisvestingsratio	8,1%	8,5%	8,1%	8,1%	8,2%
personele lasten/totale lasten	80,4%	77,7%	78,1%	79,0%	79,6%
personele lasten/rijksbijdragen	76,7%	74,6%	73,3%	76,8%	79,7%

Rapportage aanwezigheid en werking interne risicobeheersings- en controlesysteem

De minister, de inspectie, ouders, partners etc. verwachten steeds meer van het bestuur. Er komt steeds meer nadruk te liggen op het afleggen van verantwoording over de uitvoering van taken en de uitoefening van bevoegdheden. In het verlengde hiervan is de Code Goed Bestuur vastgesteld. Hierin is opgenomen dat schoolbesturen de beschikbare middelen op een effectieve en verantwoorde wijze moeten inzetten ten behoeve van kwalitatief goed onderwijs. Uitgangspunt is dat goed bestuur bijdraagt tot goed onderwijs voor ieder kind.

Binnen de stichting wordt intern gewerkt met een risicobeheersings- en controlesysteem. De financiële en personele administratie zijn uitbesteed aan het administratiekantoor.

Mutaties in de administratie worden regulier verwerkt na codering en goedkeuring vanuit bevoegd gezag. Bij het administratiekantoor vindt er een controle plaats op juistheid codering en autorisatie. Jaarlijks wordt de jaarrekening opgesteld met toetsing door de accountant en verantwoord aan het ministerie. Gedurende het jaar wordt maandelijks beoordeeld of de

realisatie van baten en lasten synchroon loopt met de door het bestuur geaccordeerde begroting. Eventuele klachten worden besproken.

Meerjarenbegroting wordt ingezet als stuurinstrument voor de beheersing van activiteiten. Reserves en voorzieningen worden bewust gevormd en onderbouwd in een meerjaren perspectief. Afwijkingen worden geanalyseerd en bepaald of er aanvullende actie noodzakelijk is om op koers te blijven.

Naast de sturing op geld wordt er gerapporteerd over zaken als leeftijdsopbouw, ziekteverzuim en ontwikkeling van FTE's. Het kostenbewustzijn binnen de school is meer en meer vergroot. Vooraf zoveel mogelijk grip krijgen op ontwikkelingen, is een constant aandachtspunt in de beleidsvoering.

Beschrijving belangrijkste risico's en onzekerheden

Aangezien de activiteiten binnen het GB Benjamin overzichtelijk zijn en er korte communicatielijnen bestaan, is het optuigen van een uitgebreid risicobeheersing- en controlesysteem niet noodzakelijk. Communicatie met betrokkenen over potentiële en eventuele beheersing van risico's vindt plaats bij het reguliere besluitvormingsproces. Zoals:

- ✓ Ontwikkeling van leerling aantallen.
- ✓ Bekostigingssystematiek van het Rijk is volgens diverse besturenbonden niet meer transparant, waardoor het onduidelijk is of nieuwe regelgeving ook leidt tot voldoende financiële compensatie.
- ✓ Ontwikkelingen omtrent passend onderwijs.
- ✓ Onzekerheden in de rentabiliteitontwikkeling.
- ✓ Risico's t.a.v. doordecentralisatie en huisvesting.

Rapportage toezichthoudend orgaan

In het kader van – goed onderwijs, goed bestuur – is in 2011 een commissie van intern toezicht (CVT) ingesteld. Hiermee wordt de scheiding tussen de functies van bestuur en intern toezicht een feit. Er is frequent overleg.

De minimale taken van het intern toezicht worden in de wet met name genoemd:

- ✓ Goedkeuren van begroting, jaarverslag en strategisch meerjarenplan.
- ✓ Toezien op naleving door het bestuur van wettelijke verplichtingen en code goed bestuur.
- ✓ Toezien op rechtmatige verwerving en doelmatige besteding van middelen.
- ✓ Aanwijzing van de accountant.
- ✓ Afleggen van verantwoording over de eigen taakuitoefening.

Aspecten als reflectie, functiescheiding, verantwoording en actueel strategisch beleid met heldere doelen die gelden als leidraad voor de vereniging hebben aandacht (zie ook paragraaf financieel beleid). Daarnaast wordt er gewerkt met kwartaalanalyses. Hierbij worden op hoofdlijnen gerapporteerd aan bestuur over de ontwikkelingen omtrent baten, lasten en investeringen, waarbij de budgetten als targets dienen.

Er mag geconcludeerd worden dat de Planning & Control cyclus steeds meer inbedding heeft gekregen. Afstemming met betrokkenen is geïntensiveerd. Verwezen wordt ook naar de Wet Goed Onderwijs en Goed Bestuur. Gereformeerde Bs. Benjamin hanteert deze Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs. Er zijn geen afwijkingen te melden.

Financiële positie 2016

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balansen:

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12 2016		31-12 2015	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Activa				
Materiële vaste activa	32	11,3%	38	17,7%
Vorderingen	44	15,9%	62	29,4%
Liquide middelen	203	72,8%	112	52,9%
	<u>279</u>	<u>100,0%</u>	<u>212</u>	<u>100,0%</u>
Passiva				
Eigen vermogen	165	59,0%	133	62,7%
Voorzieningen	41	14,8%	22	10,6%
Kortlopende schulden	73	26,3%	57	26,7%
	<u>279</u>	<u>100,0%</u>	<u>212</u>	<u>100,0%</u>

Resultaat

Het resultaat over 2016 bedraagt € 31000 Tegenover € -16000 over 2015.

De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2016 x € 1.000	Begroting 2016 x € 1.000	Realisatie 2015 x € 1.000
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	697	657	622
Overige overheidsbijdragen	0	0	0
Overige baten	0	2	4
Totaal baten	697	659	626
Lasten			
Personele lasten	535	528	521
Afschrijvingen	7	6	6
Overige lasten	124	123	115
Totaal lasten	666	657	642
Saldo baten en lasten	31	2	-16
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	0	0	0
Resultaat baten en lasten	31	2	-16

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de stichting worden beoordeeld en gemeten.
De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	2016	2015
Liquiditeit (vlottende activa/kortlopende schulden)	3,38	3,08
Solvabiliteit 1 (eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)	58,95	62,68
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)	73,72	73,27
Rentabiliteit (saldo gewonen bedrijfsvoering / totale baten * 100%)	4,53	-2,52
Weerstandsvermogen (eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / totale rijksbijdragen * 100%	19,09	15,34
Personele lasten / totale lasten	80,40	81,13
Materiële lasten / totale lasten	19,60	18,87
Kapitalisatiefactor (balanstotaal -/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%	40,04	33,86

B1 Grondslagen voor de jaarrekening

ALGEMEEN

Vanwege de overstap naar Afas is het grootboekschema geheel ingericht conform EFJ verdichting. Dit heeft tot gevolg dat ten opzichte van de gewaarmerkte jaarrekening 2015 enkele verschuivingen hebben plaatsgevonden.

Verslaggevingsvoorschriften

De jaarrekening is (voor zover niet anders vermeld) opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, zoals weergegeven in Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, met in het bijzonder RJ 660 (Onderwijsinstellingen). Eventuele stelselwijzigingen zijn verwerkt conform RJ 140.208.

Algemeen

Voor zover bij de afzonderlijke posten niet anders is vermeld, zijn de activa en passiva voor de nominale waarde opgenomen. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Geldeenheid en taal

De jaarrekening en het jaarverslag wordt in de Nederlandse taal opgesteld en gepubliceerd en in euro's uitgedrukt.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

ACTIVA

Materiële vaste activa

Inventaris, apparatuur en overige materiële vaste activa

De inventaris, apparatuur en overige materiële vaste activa zijn in de balans gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Deze vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur. De activeringsgrens is gesteld op € 500.

Boekresultaten op materiële vaste activa worden in de baten en lasten verantwoord.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd op de balans tegen nominale waarde onder aftrek van een (eventueel) noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Tenzij anders vermeld staan de liquide middelen ter vrije beschikking van het bevoegd gezag.

PASSIVA

Eigen vermogen

Bestemmingsreserve (privaat en publiek) en bestemmingsfonds (privaat en publiek). Indien een deel van het eigen vermogen is afgezonderd omdat daaraan vanwege het bevoegd gezag een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsreserve. Als deze beperking is aangebracht vanwege derden wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel op gereformeerde Grondslag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichting vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening voor de gelijkmatige verdeling van onderhoudslasten gebouwen wordt bepaald op basis van te verwachten kosten over een reeks van jaren op basis van een onderhoudsplan. De voorziening wordt lineair opgebouwd. De voorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening jubilea

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtjubilea van personeelsleden.

De voorziening is opgenomen tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijding en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximum een jaar. De schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Pensioenen

De instelling heeft de toegezegde pensioenregelingen bij bedrijfstakpensioenfondsen verwerkt als zou er sprake zijn van een toegezegde bijdrageregeling.

Voor toegezegde bijdrageregelingen betaald de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van de premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregeling. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

STAAT BATEN EN LASTEN

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten (subsidies en overige baten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

BATEN

Rijksbijdragen OCW

De in de baten en lasten opgenomen (normatieve) rijksbijdrage OCW sluit aan op de Rijksbijdragebrieven van OCW, hierbij zal rekening gehouden moeten worden met de segmentatievoorschriften ingeval sprake is van verschillende onderwijssectoren en wetten. Onder (normatieve) rijksbijdrage wordt verstaan: de vergoeding voor personele en materiële kosten, toegerekend naar het verslagjaar. De overige OCW-subsidies worden gespecificeerd per toekenning in de specificatie van de overlopende passiva met betrekking tot het Ministerie OCW (B9: model G).

LASTEN

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële en materiële vaste activa. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Inventaris en apparatuur	10 tot 20 jaar
ICT	3 tot 10 jaar

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten van de medewerkers in dienstverband vermeld. Uitbestede werkzaamheden vallen onder de overige personele lasten.

Bepaling van het resultaat

Onder baten en lasten wordt verstaan het resultaat op de staat van baten en lasten van het bestuur van de stichting, na dotaties, afschrijvingen of onttrekkingen aan de voorzieningen. Bij de bepaling van het baten en lastenresultaat geldt het voorzichtigheidsprincipe: Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De financiële en buitengewone baten en lasten worden afzonderlijk verantwoord in de staat baten en lasten. Het resultaat wordt verwerkt in het eigen vermogen (onder de algemene reserve, waarna op grond van bestuursbesluiten eventueel een toedeling kan plaatsvinden aan bestemmingsreserves dan wel bestemmingsfondsen) in de balans op basis van (het voorstel voor) de bestemming van het resultaat.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. Conform Model C RJ 660. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

B2 Balans per 31 december 2016

Activa	2016		2015	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Materiële vaste activa				
Inventaris en apparatuur	31.564		37.594	
		31.564		37.594
Vlottende activa				
Vorderingen				
Ministerie van OCW	34.557		50.571	
Overige vorderingen en overlopende activa	9.903		11.864	
		44.460		62.435
Liquide middelen				
Kas	20		8	
Tegoeden op bank- en girorekeningen	33.021		17.845	
Deposito's	116.772		41.318	
Overige liquide middelen	53.453		53.095	
		203.266		112.266
TOTAAL ACTIVA		279.290		212.295

Passiva	2016		2015	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	164.651	164.651	133.065	133.065
Voorzieningen				
Onderhoudsvoorziening	28.460		12.039	
Overige voorzieningen	12.787	41.247	10.443	22.482
Kortlopende schulden				
Crediteuren	12.171		3.608	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	30.234		23.785	
Schulden terzake van pensioenen	6.580		6.198	
Overige kortlopende schulden	22.398		19.615	
Overige overlopende passiva	2.009	73.392	3.542	56.748
TOTAAL PASSIVA		279.290		212.295

B3 Staat van Baten en Lasten 2016

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €	Realisatie 2015 €
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	697.034	656.561	622.403
Overige overheidsbijdragen	0	0	0
Overige baten	283	2.460	3.844
Totaal baten	697.317	659.021	626.247
Lasten			
Personele lasten	535.071	528.112	521.225
Afschrijvingen	6.580	6.000	6.307
Huisvestingslasten	53.617	56.150	48.301
Overige lasten	36.853	32.920	41.030
Leermiddelen	33.407	34.100	25.580
Totaal lasten	665.528	657.282	642.443
Saldo baten en lasten	31.789	1.739	-16.196
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	181	0	766
Financiële lasten	384	400	369
Totaal financiële baten en lasten	-203	-400	397
Resultaat baten en lasten	31.586	1.339	-15.799

B4 Kasstroom 2016

	2016		2015	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		31.789		-16.196
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	6.580		6.307	
Mutaties voorzieningen	18.765		393	
		25.345		6.700
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	17.975		-12.976	
- Kortlopende schulden	16.644		7.130	
		34.619		-5.846
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		91.753		-15.342
Ontvangen interest	181		766	
Betaalde interest	-384		-369	
		-203		397
Kasstroom uit operationele activiteiten		91.550		-14.945
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiele vaste activa	-550		-7.313	
		-550		-7.313
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-550		-7.313
Mutatie liquide middelen		91.000		-22.258
Beginstand liquide middelen	112.266		134.524	
Mutatie liquide middelen	91.000		-22.258	
Eindstand liquide middelen		203.266		112.266

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2016

Activa

Vaste activa

	31-12 2016 €	31-12 2015 €
1.2 Materiële vaste activa		
Inventaris en apparatuur	31.564	37.594
	<u>31.564</u>	<u>37.594</u>

	Inventaris en apparatuur €	Totaal €
<i>Boekwaarde</i> <i>31-12-2015</i>		
Aanschafwaarde	87.303	87.303
Cumulatieve afschrijvingen	(49.709)	(49.709)
	<u>37.594</u>	<u>37.594</u>

Mutaties

Investerings	550	550
Afschrijvingen	(6.580)	(6.580)
	<u>(6.030)</u>	<u>(6.030)</u>

<i>Boekwaarde</i> <i>31-12-2016</i>		
Aanschafwaarde	87.853	87.853
Cumulatieve afschrijvingen	(56.289)	(56.289)
	<u>31.564</u>	<u>31.564</u>

Afschrijvingspercentages

Inventaris en apparatuur	10-20 jaar
ICT	3-10 jaar

Vlottende activa

1.5 Vorderingen

Ministerie van OCW

Overige vorderingen

Gemeente overige

Waarborgsom

Totaal overige vorderingen

Overige overlopende activa

Loonkosten VF

Vooruitbetaalde kosten

Debiteuren transitoria

Totaal overlopende activa

Totaal vorderingen

31-12 2016 €	31-12 2015 €
34.557	50.571
602	-
2.250	2.250
2.852	2.250
-	5.490
7.051	3.340
-	784
7.051	9.614
44.460	62.435

1.7 Liquide middelen

Kas

Betaalrekeningen bestuur

Overige bankrekeningen bestuur

Bankrekeningen scholen

31-12 2016 €	31-12 2015 €
20	8
33.021	17.845
116.772	41.318
53.453	53.095
203.266	112.266

Passiva

2.1 Eigen vermogen

	31-12 2016 €	31-12 2015 €
Algemene reserve	164.651	133.065
	<u>164.651</u>	<u>133.065</u>

	Saldo 31-12-2015 €	Bestemmings- resultaat €	Saldo 31-12-2016 €
Algemene reserve	133.065	31.586	164.651
Totaal Eigen vermogen	<u>133.065</u>	<u>31.586</u>	<u>164.651</u>

	31-12 2016 €	31-12 2015 €
Onderhoudsvoorziening	28.460	12.039
Overige voorzieningen	12.787	10.443
	<u>41.247</u>	<u>22.482</u>

	Saldo 31-12-2015 €	Dotatie 2016	Onttrekking 2016 €	Vrijval 2016 €	Saldo 31-12-2016 €
Onderhoudsvoorziening	12.039	22.000	(5.579)	-	28.460
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	10.443	2.344	-	-	12.787
Totaal voorzieningen	<u>22.482</u>	<u>24.344</u>	<u>(5.579)</u>	<u>-</u>	<u>41.247</u>

De onderhoudsvoorziening betreft een egalisatievoorziening gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan.

De voorziening voor Jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarig 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100%
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekeninghoudend met een blijfkans.

De berekening van de voorziening voor jubilea is in 2016 gebaseerd op een ander berekeningsmodel dan voorgaande jaren. Door de gewijzigde berekeningswijze heeft een extra dotatie plaatsgevonden van € 1.344,-. Deze dotatie is in de exploitatierekening verwerkt in de post dotatie jubilea.

	Kortlopend deel < 1 jaar €	Langlopende deel > 1 jaar €	Totaal €
Onderverdeling voorzieningen			
Onderhoudsvoorziening	22.000	6.460	28.460
Personele voorzieningen			
Voorziening jubilea	-	12.787	12.787
Totaal voorzieningen	<u>22.000</u>	<u>19.247</u>	<u>41.247</u>

2.4 Kortlopende schulden

	31-12 2016 €	31-12 2015 €
Crediteuren	12.171	3.608
Belastingen en premies sociale verzekeringen	30.234	23.785
Schulden terzake van pensioenen	6.580	6.198
Overige kortlopende schulden	22.398	19.615
Overlopende passiva	<u>2.009</u>	<u>3.542</u>
	<u>73.392</u>	<u>56.748</u>

Specificatie overige kortlopende schulden

Vakantiegeld reservering	21.967	19.493
Netto salaris	<u>431</u>	<u>122</u>
	<u>22.398</u>	<u>19.615</u>

Specificatie overlopende passiva

Crediteuren transitoria	<u>2.009</u>	<u>3.542</u>
	<u>2.009</u>	<u>3.542</u>

Model G geormerkte doelsubsidies OCW

Bestuur:	36336
-----------------	-------

G1. Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van	Ontvangen t/m	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de beschikking	
	Kenmerk	Datum	de toewijzing	verslagjaar	geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
			€	€		
		totaal	-	-		

G2. Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub b)

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing €	Ontvangen t/m verslagjaar €	Totale kosten €	te verrekenen ultimo verslagjaar €
totaal			-	-	-	-

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing €	Saldo 1-1-2016 €	Ontvangen in verslagjaar €	Lasten in verslagjaar €	Totale kosten 31-12-2016 €	Saldo nog te besteden €
		totaal	-	-	-	-	-	-

B6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Met Ricoh is een contract inzake huur kopieerapparaten afgesloten tot 01-06-2017.
In 2016 bedraagt de huur € 519,09 per kwartaal.

Met Rooftop Energy is een contract inzake levering van elektriciteit uit een zonnecentrale afgesloten. De overeenkomst loopt tot 01-08-2023.

Met Eneco is een contract tot 01-01-2021 afgesloten inzake levering van aardgas.

Met de Vrije Energie Producent BV is een overeenkomst afgesloten tot en met 31 december 2020 inzake levering van elektriciteit voor een bedrag van € 1,38 per MWh. Het tarief voor hoog- en laagtarief is gelijk.

Met Care (voorheen Cleaning Team Limburg) is een contract inzake schoonmaakwerkzaamheden afgesloten voor onbepaalde tijd. De jaarlijkse kosten bedragen in 2016 na indexatie € 12.291,-.

B7 Overzicht verbonden partijen

Er is geen sprake van verbonden partijen.

B8 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2016

Baten

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €	Realisatie 2015 €
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage Ministerie van OCW	471.529	446.442	425.566
Rijksbijdragen MI	113.940	113.939	102.266
Rijksbijdragen P&A-beleid	82.618	81.924	72.721
Overige subsidies Ministerie van OCW	13.409	14.256	11.969
Doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	15.538	-	9.881
Totaal (Rijks)bijdrage Ministerie van OCW	697.034	656.561	622.403
3.5 Overige baten			
Overige	283	2.460	3.844
Totaal overige baten	283	2.460	3.844

Lasten

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €	Realisatie 2015 €
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	620.649	508.832	548.695
Dotatie jubilea	2.344	1.000	1.000
Cursuskosten	1.960	5.100	2.450
Overige	9.909	13.180	12.239
	<u>634.862</u>	<u>528.112</u>	<u>564.384</u>
Uitkeringen (-/-)	(99.791)	-	(43.159)
Totaal personele lasten	<u><u>535.071</u></u>	<u><u>528.112</u></u>	<u><u>521.225</u></u>

Specificatie Lonen en salarissen

Salariskosten	401.340	451.132	342.449
Dag van de leraar	1.926	1.700	5.042
Eindejaarsuitkering	24.921	24.000	25.029
Vakantieuitkering	31.646	32.000	31.784
Sociale lasten	104.187	-	93.059
Pensioenlasten	56.629	-	51.332
	<u>620.649</u>	<u>508.832</u>	<u>548.695</u>

Aantal fte's

OP *	7,987	6,865
DIR	<u>1,086</u>	<u>1,086</u>
	<u><u>9,073</u></u>	<u><u>7,951</u></u>

* OP incl. adjunct directrice

4.2 Afschrijvingslasten

Inventaris en apparatuur	<u>6.580</u>	<u>6.000</u>	<u>6.307</u>
--------------------------	--------------	--------------	--------------

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €	Realisatie 2015 €
4.3 Huisvestingslasten			
Klein onderhoud en exploitatie	4.586	5.000	4.784
Energie en water	7.513	9.450	9.989
Schoonmaakkosten	17.424	17.500	17.508
Heffingen	2.094	2.100	2.020
Onderhoudsvoorziening dotatie	22.000	22.000	14.000
Tuinonderhoud	-	100	-
Totaal huisvestingslasten	53.617	56.150	48.301

4.4 Overige lasten

Administratie en beheer	17.576	17.500	17.318
Accountantskosten	3.267	3.600	5.515
Telefoon- en portokosten e.d.	1.642	1.580	1.647
Begeleiding/advies	3.676	2.800	2.869
Culturele vorming	1.629	1.500	1.493
Contributies	1.496	1.440	1.397
Medezeggenschapsraad	-	200	190
Verzekeringen	346	300	280
Uitgaven projecten Ministerie van OCW	-	-	6.299
Overige instellingslasten	7.221	4.000	4.022
Totaal overige instellingslasten	36.853	32.920	41.030

Accountantsshonoraria

Controle van de jaarrekening boekjaar	3.267		5.515
	3.267		5.515

4.4 Leermiddelen

Inventaris, apparatuur en leermiddelen	33.407	34.100	25.580
Totaal leermiddelen	33.407	34.100	25.580

	Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €	Realisatie 2015 €
5. Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	181	-	766
Financiële lasten			
Rentelasten	384	400	369
Totaal financiële baten en lasten	<u>(203)</u>	<u>(400)</u>	<u>397</u>

WNT Topfunctionarissen

Bestuur:	36336

Leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking																					
Volgnummer	(Fictieve) dienstbetrekking	Aanhef	Voor- letters	Tussenvoegsel	Achternaam	Gewezen topfunctionaris	Functie(s)	Aanvang functie	Einde functie	Taakomvang (fte)	Beloning	Belastbare onkosten- vergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Subtotaal bezoldiging	Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	Totale bezoldiging	Afwijkend WNT-maximum	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigingsnorm	Toelichting overschrijding bezoldiging	
	1 ja	Dhr.	W.	v.d.	Linden	nee	Directeur	1-1-2016	31-12-2016	1,086	€	48.940	€	-	€	9.120	€	58.060	€	106.000	niet van toepassing
	2 ja	Mw.	G.R.		Offeringa	nee	adj dir/wnd dir	1-1-2016	31-12-2016	1,086	€	66.146	€	-	€	7.626	€	73.772	€	106.000	niet van toepassing
Aanvang functie vorig verslagjaar	Einde functie vorig verslagjaar	Taakomvang (fte) vorig verslagjaar	Beloning in vorig verslagjaar	Belastbare vaste en variabele onkostenver- goedingen in vorig verslagjaar	Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	Uitkering wegens beëindiging dienstverband	Onverschuldigd betaald bedrag ontslaguitkering	Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband, betaald in het verslagjaar	Individueel WNT-maximum ontslaguitkering	(Voorgaande) functies	Jaar einde dienst- verband	Motivering overschrijding ontslaguit- keringsnorm	Toelichting overschrijding ontslaguit- keringsnorm						

Leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking																			
Volgnummer	Aanhef	Voorletters	Tussen-voegsel	Achternaam	Functie(s)	Aanvang opdracht	Einde opdracht	Maanden vóór verslagjaar	Maanden in het verslagjaar	Uren in verslagjaar	Individueel WNT-maximum	Uitgekeerde bezoldiging in verslagjaar	Onverschuldigd bedrag maanden	Maximum uurtarief	Uitgekeerde bezoldiging per uur	Onverschuldigd bedrag uurtarief	Hoogste onverschuldigd betaald	Totaal bezoldiging	Toelichting overschrijding bezoldiging

toezichthoudend topfunctionarissen																					
Volgnummer	(Fictieve) dienstbetrekking	Aanhef	Voor- letters	Tussenvoegsel	Achternaam	Functie- categorie	Aanvang functie	Einde functie	Beloning	Belastbare onkosten- vergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Subtotaal bezoldiging	Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	Totale bezoldiging	Afwijkend WNT-maximum	Individueel WNT-maximum	Motivering overschrijding bezoldigingsnorm	Toelichting overschrijding bezoldiging			
	1 ja	Dhr.	A.	de	Rijke	voorzitter	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	€	-	0 €	15.900	niet van toepassing
	2 ja	Dhr.	R.		Kramer	lid	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	€	-	0 €	10.600	niet van toepassing
	3 ja	Dhr.	R.		Verhage	lid	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	€	-	0 €	10.600	niet van toepassing
	4 ja	Mw.	M.		Posthouwer	lid	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	€	-	0 €	10.600	niet van toepassing
	5 ja	Dhr.	B.		Spoelstra	lid	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	€	-	0 €	10.600	niet van toepassing

Aanvang functie vorig verslagjaar	Einde functie vorig verslagjaar	Beloning in vorig verslagjaar	Belastbare vaste en variabele onkostenver-goedingen in vorig verslagjaar	Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	Uitkering wegens beëindiging dienstverband	Onverschuldigd betaald bedrag ontslaguitkering	Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband, betaald in het verslagjaar	Individueel WNT-maximum ontslaguitkering	(Voorgaande) functies	Jaar einde dienstverband	Motivering overschrijding ontslaguit-keringsnorm	Toelichting overschrijding ontslaguit-keringsnorm
	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-				
	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	voorzitter			
	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	lid			
	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	lid			
	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	lid			
	1-jan	31-dec	€	-	€	-	€	-	€	-	lid			

Toelichtingen op de bezolding van topfunctionarissen	Enkelvoudig Realisatie

ocw-rpt-jaarrekening-po_vo-2016-20170301.b.xbrl	01-01-2016 t/m 31-12-2016
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie
Complexiteitspunten	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	2
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	4
Bezoldigingsklasse	A
Bezoldigingsmaximum	€ 106.000
Afwijkende bezoldigingsklasse	
Afwijkend bezoldigingsmaximum	
Toelichting op de WNT	

C3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen relevante gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het intern toezichhoudend orgaan van
Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag
Koolweg 9
6446 TM BRUNSSUM

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag te BRUNSSUM gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2016;
- (2) de staat van baten en lasten over 2016; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op gronde hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 13 juni 2017
Govers Onderwijs Accountants

Drs. A.A.J. Vogels RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

C2 (Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten

De verdeling van het exploitatiesaldo over 2016 is vooruitlopend op de goedkeuring door het bestuur al in deze jaarrekening verwerkt.

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen is het resultaat ad. € 31.586,- over 2016 toegevoegd aan de algemene reserve.

Dit is reeds in de jaarrekening verwerkt.

	€
Algemene reserve	31.586
Bestemmingsreserve (niet- subsidiabel)	-
	<u>31.586</u>

D1 Gegevens rechtspersoon per 31-12-2016

*	Bestuursnummer	36336
*	Naam en adres van de instelling	Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel op gereformeerde Grondslag Treebeek p/a Koolweg 9 6446 TM Brunssum
*	Telefoonnummer	045-5216561
*	Faxnummer	
*	E-mailadres	
*	Internetsite	
*	Contactpersoon jaarverslag	Stichting ONS Onderwijsbureau, dhr E.V. Cools
*	Telefoonnummer contactpersoon	045-8504760
*	E-mailadres contactpersoon	e.cools@onsonderwijsbureau.nl
*	Brin-nummer + NAW gegevens school	
	07LK Gereformeerde Basisschool Benjamin	Koolweg 9 6446 TM Brunssum